

ТЕМА 7. Основи зоогієни і ветеринарії

7.1. Поняття про зоогієну

7.2. Зоогієнічні вимоги до води і кормів

7.3. Поняття про ветеринарію

7.4. Заходи щодо поліпшення санітарного стану тваринницьких ферм

7.5. Поняття про інфекційні хвороби, що можуть передаватися від хворих тварин до людей

7.1. Поняття про зоогієну

Зоогієна - наука про охорону здоров'я сільськогосподарських тварин. Зоогієна вивчає взаємовідношення між організмом тварин і факторами зовнішнього середовища і визначає умови раціонального утримання, догляду, вирощування, годівлі й експлуатації, за яких тварини зберігають добре здоров'я, велику стійкість до захворювань, тривалий час мають високу продуктивність.

Розрізняють загальну і спеціальну зоогієну. Загальна зоогієна вивчає загальні закономірності впливу факторів зовнішнього середовища (клімат, ґрунт, корми, вода, приміщення та ін.) на здоров'я та продуктивність сільськогосподарських тварин і розробляє загальні питання догляду за ними.

Спеціальна зоогієна займається питаннями догляду, годівлі, утримання, експлуатації та вирощування окремих видів сільськогосподарських тварин.

7.2. Зоогієнічні вимоги до води і кормів

Вода, одержана з будь-якого джерела, повинна відповідати санітарно-гігієнічним вимогам, мати певні біологічні та фізичні властивості і хімічний склад. Ці властивості і є основним критерієм комплексної оцінки

води при визначенні можливості чи обмеженні її використання для напування тварин. Напування тварин розрізняють групове та індивідуальне. Потреба тварин у воді залежить від характеру годівлі, віку, їх продуктивності, температури повітря, хімічних та фізичних властивостей води. Температура води для напування дорослих тварин повинна бути не нижче 8-12°, для молодняку до місячного віку температуру води регулюють у межах 15-35°. Витрата води на 1 голову за добу для різних видів тварин є в середньому такою (л): корови - 80, бугаї - 50, телята віком шести місяців - 20, коні - 60, вівці - 10, свиноматки і кнури-плідники - 25, сільськогосподарська птиця - 1.

Санітарно-гігієнічне значення води полягає в тому, що її застосовують для утримання в належному санітарному стані тваринницьких приміщень, догляду за тваринами і підготовки кормів. Вода має епізоотологічне значення: забруднена мікроорганізмами, вона є джерелом забруднення тварин. Профілактика зараження через воду полягає в охороні водних джерел, очищенні, знезараженні та постійному контролі за чистотою води, що використовується для водопостачання тваринницьких ферм. Забезпечення водою тваринницьких ферм мусить бути своєчасним, у достатній кількості і при високій її якості.

Санітарно-гігієнічну оцінку якості кормів здійснюють органолептичним і лабораторним методом. Органолептичну оцінку проводять за запахом, кольором, консистенцією, смаком. Лабораторним методом визначають вологість, вміст поживних речовин, наявність отруйних рослин та речовин, а також механічних і хімічних домішок, шкідників.

Потрібно проводити контроль за заготівлею кормів, їх зберіганням і правильною підготовкою до вживання. Значну увагу потрібно надавати чистоті годівниць. Тварин потрібно годувати в певний час. Забороняється згодовувати тваринам заморожені, запліснявілі, гнилі корми і після термічної обробки корми згодовувати охолодженими.

7.3.Поняття про ветеринарію

Ветеринарна медицина (ветеринарія) - комплекс загально- біологічних і спеціальних дисциплін про будову та закономірності життєдіяльності здорового і хворого тваринного організму, про причини виникнення, методи розпізнання, запобігання і лікування хвороб у тварин, про санітарну оцінку продуктів харчування людини.

Ветеринарія (ветеринарна медицина) - це також система науково обґрунтованих державних заходів (карантинних, санітарно-гігієнічних, протиєпізоотичних), що їх здійснює ветмедицина, щоб максимально зберегти і підвищити продуктивність тваринництва.

7.4. Заходи щодо поліпшення санітарного стану тваринницьких ферм

Важливими заходами профілактики заразних захворювань є планові щеплення тварин проти інфекційних хвороб дегільмінтизація тварин, біотермічне знезараження гною, дезинфекція тваринницьких приміщень, дотримання чистоти в приміщеннях і на території тваринницьких ферм.

Тваринницькі ферми повинні працювати за принципом підприємств закритого типу. Відвідування тваринницьких ферм (комплексів) сторонніми особами дозволяється керівникам, за згодою лікаря ветеринарної медицини.

Тварини, які поступають у господарство, повинні проходити карантин протягом 30 днів. Працівникам ферм потрібно дотримуватись правил особистої гігієни під час роботи з інфекційно хворими тваринами, тому що окремі захворювання є спільними для людей і тварин.

Гній, гноївка, стічні води, повітря, які виводяться з приміщень негативно впливають на навколишнє середовище. Забруднюють середовище трупи тварин, відходи боєнь, та різні хімічні сполуки, що використовують у

тваринництві. Тому постійно потрібно вести контроль за підвищення загальної ветеринарно-санітарної культури.

7.5. Поняття про інфекційні хвороби, що можуть передаватися від хворих тварин до людей

Інфекційні та інвазійні хвороби спільні для людини та тварини називається зооантропонозами. Найбільш поширеними є туберкульоз, бруцельоз, туляремія, оноспіроз, сибірка, трихінельоз та ін.

Людина заражається переважно від тварин, з якими вона перебуває в контакті в результаті господарської діяльності та в побуті, від гризунів та диких мисливських тварин. Шляхи зараження можуть бути такими: під час догляду (годівля, чищення, лікування), через продукти тваринництва (молоко, м'ясо, яйця, сир, масло) або сировину (вовна, щетина, пух, перо). Збудників інфекції можуть переносити кровonosні комахи, що нападають на людину. Для ряду зооантропонозів характерні їх природні вогнища. Вогнища зооантропонозних захворювань, що їх переносять комахи, гризуни та інші тварини, можуть бути довго прихованими і виявляються тоді, коли на територію поширення цих тварин потрапляють люди, сприятливі до цього захворювання.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення зоогігієни як науки.
2. Яке гігієнічне значення має ґрунт, вода, повітря і корми?
3. Які основні вимоги ставляться до питної води?
4. Які заходи проводять щодо поліпшення ветеринарно-санітарного стану тваринницьких ферм?
5. Причини виникнення незаразних хвороб.
6. Причини виникнення заразних хвороб.
7. Які хвороби можуть передаватись від хворих тварин до людей?